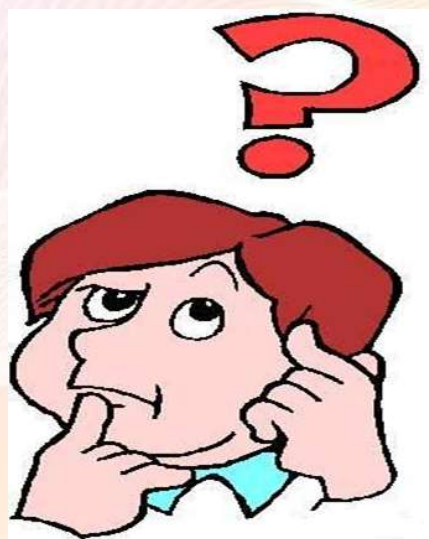

نمونه سوالات درس سیزدهم

۱- غزنویان چرا به این نام مشهور شدند؟

غزنویان دودمانی ترک تبار بودند که چون حکومت خود را از شهر غزنین (غزنه) آغاز کردند به این نام مشهور شدند.

۲- محمود غزنوی چگونه به حکومت رسید؟

هنگامی که حکومت سامانیان به نهایت ضعف و ناتوانی رسید، محمود غزنوی که حاکم غزنه بود، خراسان را تصرف کرد. خلیفه عباسی نیز حکومت او را به رسمیت شناخت.

۳- چرا سلطان محمود غزنوی در اغلب جنگ‌هایش پیروز می‌شد؟

سلطان محمود غزنوی به پشتوانه سپاه نیرومند خود در اغلب جنگ‌ها، پیروزی‌هایی به دست آورد و قلمرو خود را تار و پودر در مرکز ایران گسترش داد.

۴- سلطان محمود به چه جهت در تاریخ شهرت یافت؟

چندین بار به هندوستان لشکر کشی کرد و به همین سبب در تاریخ شهرت یافت.

۵- بهانه محمود غزنوی از لشکر کشی‌هایش به هند چه بود؟

اگرچه این لشکر کشی‌ها به بهانه رواج اسلام صورت می‌گرفت اما در اصل به طمع ثروت هنگفتی بود که در این کشور وجود داشت.

۶- نتیجه لشکر کشی‌های محمود غزنوی به هند چه بود؟

وی در این لشکر کشی‌ها مناطقی از هندوستان را تصرف نمود و معبد سومنات را خراب کرد. او اسیران زیادی را با خود به سرزمین‌های دیگر برد و ثروت‌ها و غنائم زیادی به دست آورد که بخشی را به خلیفه پیشکش کرد.

۷- پس از سلطان محمود چه کسی به حکومت رسید و سرانجامش چه شد؟

پسرش سلطان مسعود حکومت را به دست گرفت. اگرچه سلطان مسعود فرمانروایی بی باک و جسور بود اما تدبیر پدر را نداشت. او از سلجوقیان شکست خورد و مدتی بعد توسط سپاهیان شورشی خود به قتل رسید.

۸- رابطه حکومت غزنویان با خلفای عباسی چگونه بود؟

رابطه دوستانه بود و سلاطین غزنوی به ویژه سلطان محمود، خود را مطیع و تابع خلافت عباسی می دانستند.

۹- سلجوقیان چه کسانی بودند؟

طایفه‌ای از ترکان بودند که پس از پذیرش اسلام به ماوراءالنهر مهاجرت کردند.

۱۰- طغرل که بود؟

یکی از نوادگان سلجوق (جدّ سلجوقیان) به نام طغرل پس از شکست سلطان مسعود غزنوی، در نیشابور بر تخت نشست.

۱۱- طغرل پس از رسیدن به حکومت چه کرد؟

او پس از تسخیر مناطق مختلف ایران به بغداد رفت و حکومت شیعه مذهب آل بویه را برانداخت و سپس خطری را که از جانب خلافت فاطمی مصر متوجه خلافت عباسی بود از میان برداشت.

۱۲- چرا خلیفه به طغرل لقب سلطان رکن الدین داد؟

به دلیل اقدامات طغرل (از میان برداشتن خلافت فاطمی مصر - برانداختن حکومت آل بویه) به او این لقب را داد و حکومت او را بر ایران و عراق تأیید کرد.

۱۳- اقدامات آلب ارسلان را بنویسید.

او برادرزاده و جانشین طغرل بود و توانست با راهنمایی خواجه نظام الملک وزیر، رقیبان داخلی را سرکوب کند و بر قدرت و استحکام حکومت سلجوقی بیفزاید. آلب ارسلان همچنین به ارمنستان و گرجستان لشکر کشی کرد.

۱۴- آلب ارسلان در نبرد ملازگرد چه کرد؟

او در نبرد ملازگرد رومیان را شکست سختی داد و امپراتور روم شرقی را به اسارت گرفت. در نتیجه این پیروزی، بخش‌های وسیعی از آسیای صغیر به تصرف سپاهیان سلجوقی درآمد.

۱۵- تجزیه و فروپاشی سلجوقیان چگونه صورت گرفت؟

پس از مرگ ملکشاه، شاهزادگان و فرماندهان نظامی برای رسیدن به تاج و تخت به جان یکدیگر افتادند و این اختلافات تا سقوط سلجوقیان ادامه پیدا کرد.

۱۶- ملکشاه که بود و چه کرد؟

پسر آلب ارسلان از دیگر پادشاهان مشهور سلجوقی بود. وی مناطقی از ماوراءالنهر و شام را فتح کرد و حکومت سلجوقیان در دوره او به اوج قدرت رسید. به طوری که در آن دوره، محدوده جغرافیایی ایران با زمان ساسانیان برابری می کرد و از ماوراءالنهر در شرق تا دریای مدیترانه در غرب گسترش یافته بود.

۱۷- سرزمین خوارزم در کجا بود و به پادشاهان آن چه می گفتند؟

خوارزم ناحیه ای حاصلخیز و آباد در جنوب دریاچه خوارزم (آرال) بود و از عهد باستان به شاهان آنجا، خوارزمشاه می گفتند.

۱۸- چرا پایه های حکومت خوارزمشاهیان چندان محکم نبود؟

زیرا از یک سو خلیفه عباسی فرمانروایی آنها را به رسمیت نمی شناخت و از سوی دیگر، تسلطی بر فرمانروایان محلی نداشتند.

۱۹- خوارزمشاهیان چگونه توانستند بر بخش‌های زیادی از ایران پیروز شوند؟

خوارزمشاهیان نخست دست نشانده سلجوقیان بودند اما وقتی حکومت سلجوقی ضعیف شد، آنها از فرمانبری سرپیچی کردند و سرانجام یکی از فرمانروایان خوارزم آخرین سلطان سلجوقی را شکست داد و بر بخش‌های زیادی از ایران چیره شد.

۲۰- چرا در بین سه سلسله ترک تبار، سلجوقیان اهمیت بیشتری در تاریخ ایران داشتند؟

زیرا محدوده جغرافیایی ایران با زمان ساسانیان برابری می‌کرد و از ماوراءالنهر در شرق تا دریای مدیترانه در غرب گسترش یافته بود.

- ❖ قدرت و حکومت غزنویان بر استوار بود. **(نیروی نظامی)**
- ❖ برادرزاده و جانشین طغرل بود. **(آلب ارسلان)**
- ❖ در زمان ملکشاه پایتخت شهر بود. **(اصفهان)**

پایان